

ERIC
KNIGHT

LESE GRIZTA

LESĚ GRÍŽTA

Versta iš:
Eric Knight
LASSIE COME-HOME
Holt McDougal, US, 1940

Skiriama
Dr. Hariui Džaretui,
žmogui, išmanančiam apie šunis

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Tekstas, Eric Knight

Pirmą kartą anglų kalba 1940 metais pavadinimu *Lassie Come-Home*
išleido *Holt McDougal*, JAV.

© Viršelio iliustracija, Elena Kolotusha, 2021

© Vidinės iliustracijos, Gary Blythe, atgamintos su *Alma Books Ltd* sutikimu.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Rita Bakanienė, 2021

© Leidykla „Nieko rimto“, 2021

Visos teisės saugomos.

ISBN 978-609-441-746-7

ERIC KNIGHT

LESĖ GRIŽTA

Iliustravo Gary Blythe

Iš anglų kalbos vertė Rita Bakaniienė

Vilnius

2021

PIRMAS SKYRIUS

NEPARDUODAMA

Visi Grinel Bridžo gyventojai puikiai pažinojo Semo Karaklafo Lesę. Tiesą pasakius, Lesė buvo pats garsiausias šuo visame kaime dėl trijų priežasčių.

Visų pirma todėl, kad kone visiems kaimo gyventojams atrodė, jog ji – pats gražiausias jų kada nors matytas kolis.

Ir toks pagyrimas visai nemenkas, juk Grinel Bridžas yra Jorkšyro grafystėje, kur, labiau nei bet kurioje kitoje pasaulio vietoje, šunys laikomi tikrų tikriausiais karaliais. Čia, šiame atšiauriame Šiaurės Anglijos kampelyje, šunys tarpsta kaip niekur kitur pasaulyje. Vėjas čia nuolat košia viržynus, dažnai merkia šaltas lietus, todėl šunys čia užauga pasipuošę tankiu kailiu ir tvirti kaip ir čionykščiai gyventojai.

Žmonės šiuose kraštuose myli šunis ir moka juos auginti. Gali užsukti į bet kurį iš daugybės angliakasių kaimelių šioje didžiausioje Anglijos grafystėje ir pamatysi, kaip ir pačiam didžiausiam varguoliui įkandin seka tokios puikios veislės ir aristokratiškos laikysenos šuo, kad pavydėtų ir daug turtingesni šunų mylėtojai iš kitų pasaulio šalių.

O Grinel Bridžas buvo lygiai toks pat kaip ir kiti kaimai Jorkšyre. Vietos gyventojai daug žinojo apie šunis, mokėjo juos prižiūrėti ir juos mylėjo, ir žmonės čia lydėjo daug nuostabių šunų, bet vis

dėlto visi vienbalsiai tvirtino, kad jei Grinel Bridže kada nors gyveno puikesnis šuo nei Semo Karaklafo trispalvis kolis, tai, matyt, buvo gerokai prieš jiems gimstant.

Bet Lesę kaime visi taip gerai pažinojo ir dar dėl vienos priežasties. Kaip kartojo čionykštės moterys, pagal Lesę buvo galima laikrodžius nusistatyti.

O ši istorija prasidėjo prieš daug metų, kai Lesė dar buvo pašėlusį vienmetę jauniklę gudriomis akimis. Vieną dieną Semo Karaklafo sūnus, vardu Džo, grįžo namo iš džiaugsmo netverdamas savo kailyje.

– Mama! Kai šiandien po pamokų išėjau iš mokyklos, kaip tau atrodo, kas manęs laukė kieme? Ogi Lesė! Kaip manai, iš kur ji sužinojo, kur aš?

– Matyt, atsekė paskui tavo kvapą, Džo. Tik taip galėčiau tai paaiškinti.

Kad ir kaip ten būtų, Lesė laukė Džo prie mokyklos vartelių ir kitą dieną, o paskui ir dar kitą. Ėjo savaitės, mėnesiai ir metai, ir niekas nesikeitė. Moterys, dirščiojančios pro savo namų langus, savo parduotuvių tarpduriuose stoviniuojantys pardavėjai akimis palydėdavo pro šalį ristele prabėgantį išdidųjį juodos, baltos ir aukso spalvos lopais išmargintu kailiu šunį ir vienbalsiai kartodavo:

– Ko gero, jau be penkių keturios – Lesė atbėga.

Ir lyjant, ir šviečiant saulei, šuo visada atbėgdavo ir prie vartelių laukdavo berniuko – vieno iš viso būrio, lakstančių po mokyklos kiemą, – bet šuniui tik jis vienas ir terūpėjo. Jiedu visada džiaugsmingai pasisveikindavo, o paskui kartu patraukdavo namo. Ir taip kartojoji diena iš dienos ketverius metus iš eilės.

Kaimo kasdienybė buvo tiesiog neįsivaizduojama be Lesės. Ją visi pažinojo. O svarbiausia – Grinel Bridžo gyventojai labai didžiavosi Lese, nes ji simbolizavo tai, ko jie net ir paašškinti nelabai mokėjo. Tai buvo kažkaip susiję su jų išdidumu. O jų išdidumas buvo susijęs su pinigais.

Dažniausiai, kai šeimininkas užsiaugindavo išskirtinai puikų šunį, vieną dieną jis liaudavosi buvęs tiesiog šunimi ir tapdavo kai kuo keturiomis kojomis, kas yra verta pinigų. Aišku, tai vis tiek būdavo šuo, bet kartu tapdavo dar kažkuo, nes apie tokį šunį galbūt galėjo išgirsti koks turtuolis, pardavėjas ar veisėjas, o jie galbūt galėjo užsimanyti tokį šunį nusipirkti. Ir nors turtuolis tą šunį, ko gero, mylės ne mažiau nei varguolis, skirsis jų požiūris į pinigus. Nes varguolis pamąstys, kiek anglių jam reikės užsipirkti žiemai, kiek porų batų prireiks jo šeimai ir kiek maisto reikės, kad išmaitintų vaikus, o tada, grįžęs namo, pasakys savo šeimynai:

– Supraskite, turėjau jį parduoti, nereikia manęs kaltinti! Užsiauginsime sau kitą šunį ir jūs visi jį pamilsite ne mažiau nei mylėjote šį.

Šitaip daug puikių šunų paliko savo gimtuosius namus Grinel Bridže. Bet tik ne Lesė!

Juk visas kaimas puikiai žinojo, kad netgi Radlingo hercogui nepavyko nusipirkti Lesės iš Semo Karaklafo – pačiam hercogui, gyvenančiam milžiniškame dvare vos už mylios nuo kaimo, kur laikė pilnas šunides puikiausių šunų.

Trejus metus hercogas bandė įkalbėti Semą Karaklafą parduoti jam Lesę, bet šis net neketino nusileisti.

– Nėra jokio reikalo ir vėl kelti kainą, jūsų šviesybe, – kartodavo Semas. – Tiesiog Lesė neparduodama už jokią kainą.

Ir visas kaimas tai žinojo. Todėl Lesė jiems visiems tiek daug reiškė. Šitas šuo vietos gyventojams tarsi simbolizavo jų pačių išdidumą, kurio iš jų už jokių pinigų niekas neatimtų.

Visgi šunys priklauso žmonėms, o žmonių gyvenimus lemia likimas. Ir kartais žmogaus gyvenime ateina metas, kai likimas suduoda tokį smūgį, kad tenka tik žemai nuleisti galvą ir pamiršti savo išdidumą, kad tik tavo šeimai nepritrūktų duonos kąsnio.

„AŠ NIEKADA NENORĖSIU KITO ŠUNS“

Šuo neatėjo! Tik tiek težinojo Džo Karaklafas.

Tądien kartu su kitais vaikais jis išėjo iš mokyklos ir su jais lenktyniaudamas perbėgo visą kiemą, džiaugdamsis, kad baigėsi pamokos, kaip džiaugiasi visi vaikai viso pasaulio mokyklose. Kone automatiškai, kaip jau spėjo priprasti per šimtus dienų, Džo patraukė tiesiai prie vartelių, kur visada laukdavo Lesė. O jos ten nebuvo!

Tvirtai sudėtas, malonaus veido Džo Karaklafas sutrikęs sustojo, bandydamas suprasti, kas nutiko. Plačią jo kaktą virš rudų akių išvagojo raukšlės. Visų pirma jis suvokė niekaip negališ patikėti tuo, ką jam kuždėjo nuojauta.

Džo nužvelgė visą gatvę. Gal Lesė vėluoja? Visgi berniukas suprato, kad to tiesiog negali būti, nes gyvūnai visai ne tokie kaip žmonės. Žmonės turi laikrodžius ir vis tiek visuomet pavėluoja bent penkias minutes. Gyvūnams nereikia jokių prietaisų laikui skaičiuoti. Jų viduje yra kažkas tokio, kas veikia daug tiksliau nei bet kuris laikrodis. Jie turi „laiko pojūtį“, kuriuo visada gali pasikliauti. Gyvūnai puikiai žino, kada tiksliai jiems reikia atlikti kokį nors įprastą, kasdien pasikartojantį veiksmą.

Džo Karaklafas tai puikiai žinojo. Jis dažnai apie tai kalbėdavosi su savo tėčiu, bandydamas suprasti, iš kur Lesė žino, kada jai išeiti iš

TURINYS

PIRMAS SKYRIUS. NEPARDUODAMA	5
ANTRAS SKYRIUS. „AŠ NIEKADA NENORĖSIU KITO ŠUNS“	10
TREČIAS SKYRIUS. PIKTASIS SENIS	18
KETVIRTAS SKYRIUS. LESĖ VĒL GRĮŽTA NAMO	26
PENKTAS SKYRIUS. „DAUGIAU NEBEGRĮŽK NAMO“	36
ŠEŠTAS SKYRIUS. SLAPTAVIETĖ VIRŽYNE	46
SEPTINTAS SKYRIUS. SVARBIAUSIA SAŽININGUMAS	58
AŠTUNTAS SKYRIUS. BELAISVĖ ŠKOTIJOS AUKŠTUMOSE	69
DEVINTAS SKYRIUS. PAGALIAU VĒL LAISVĖ	78
DEŠIMTAS SKYRIUS. ILGOS KELIONĖS PRADŽIA	86
VIENUOLIKTAS SKYRIUS. KOVA UŽ BŪVĮ	95
DVYLIKTAS SKYRIUS. KĄ PAMATĖ DAILININKAS	101
TRYLIKTAS SKYRIUS. KAI ŠUO NEGALUOJA	108
KETURIOLIKTAS SKYRIUS. UŽPUOLIKO BETYKANT	116
PENKIOLIKTAS SKYRIUS. BELAISVĖ ŽEMUMOSE	129
ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS. „DONELI! NIEKADA NEPASITIKĖK ŠUNIMI!“	140
SEPTYNIOLIKTAS SKYRIUS. LESĖ PEREINA SIENĄ	153
AŠTUONIOLIKTAS SKYRIUS. KILNIAUSIA DOVANA – LAISVĖ	169
DEVYNIOLIKTAS SKYRIUS. KELYJE SU RAULIU	178
DVIDEŠIMTAS SKYRIUS. NARSI ŠIRDIS IR ATISISVEIKINIMAS	194
DVIDEŠIMT PIRMAS SKYRIUS. KELIONĖS PABAIGA	207
DVIDEŠIMT ANTRAS SKYRIUS. VĒL KAIP SENAIS LAIKAIS	230

Anglų rašytojas ir scenaristas Ericas Knightas (1897–1943) parašė ne vieną knygą, tačiau būtent „Lesė grįžta“ susilaukė milžiniško populiarumo. Šis įspūdingas pasakojimas apie šuns ir žmogaus draugystę bei nepalaužiamą kelių veislės kalytės Lesės meilę ir ištikimybę savo šeiminiui berniukui Džo tapo nenuginčijama literatūros klasika.

Visai šeimai skirta knyga ne kartą ekranizuota, pagal Lesės nuotykius sukurta daug filmų bei vaidybinių ir animacinių serialų. Šį leidimą puošia švelnios ir jautrios anglų dailininko Gary Blythe iliustracijos.

Redaktorė Giedrė Kmitienė

Korektorė Eglė Devižytė

Maketavo Miglė Dilytė

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Žmonės sutarė: visame kaime nebuvo kito tokio puikaus šuns kaip Lesė, o gal ir visoje Anglijoje. Geriausiai iš visų tai žinojo Džo Karaklafas, kurio pasitikti po pamokų Lesė kasdien atbėgdavo lygiai ketvirtą. Kaimo gyventojai sakydavo, kad pagal Karaklafo Lesę net laikrodžius galima nusistatyti. Deja, užėjus sunkiems laikams šiai laimei išskyla grėsmė.

Tai jautrus ir šiltas pasakojimas apie šuns ir berniuko draugystę, stipresnę už visus likimo išbandymus, ir pačią ištikimiausią draugę Lesę, dėl mylimo šeimnininko nepabūgusią nei alinančios kelionės, nei iš pirmo žvilgsnio neįveikiamų kliūčių.

Lesės istorija užaugino jau ne vieną kartą vaikų, žinančių, koks stiprus gali būti žmogaus ir šuns ryšys, kaip svarbu tinkamai rūpintis gyvūnais ir kaip gera apkabinti mylimą augintinį.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-746-7

9 786094 417467